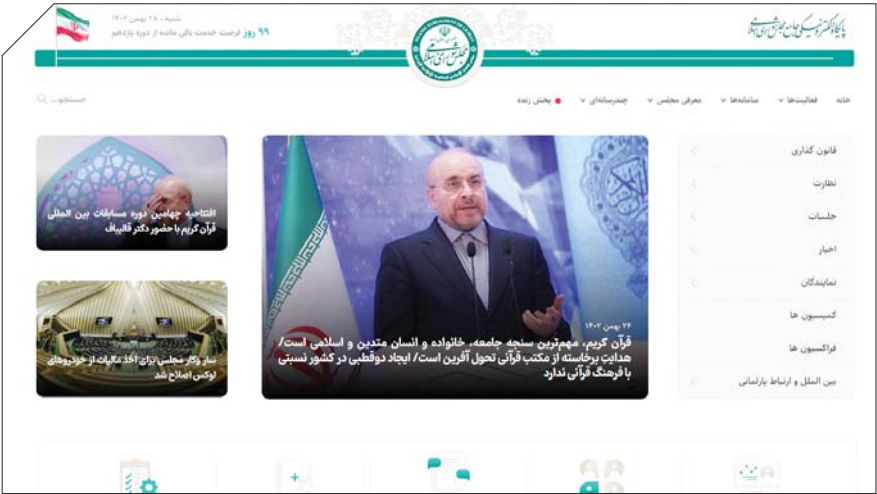

«شرق» از تشدید و تکرار حملات سایبری در کشور گزارش می دهد

زنگ خطری که باید به موقع شنید

محمودوند، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس: ضعف ما در خانه‌نشین کردن کارشناسان مجرب است

حملات سایبری و هک سیستم‌های حساس ... مواجهه شده‌ایم که به منظور مختل کردن و از کار انداختن روند خدمت‌رسانی و ایجاد نارضایتی در مردم صورت گرفته است. البته چندی پیش، رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور از کشف و خنثی کردن ۱۰ حمله سایبری در طول یک سال خبر داد که با همکاری سازمان اطلاعات سپاه و وزارت اطلاعات این ۱۰ حمله سایبری خنثی شده است، اما تعداد بالای این اتفاقات دلیل نمی‌شود که از نهادهای مسئول سلب مسئولیت شود و در این زمینه به مردم پاسخ‌گویی وجود نداشته باشد.

حملات سایبری که تاکنون رخ داده است

ایسنا دراین‌باره گزارشی نوشته و بخشی از آن به موارد حملات سایبری که تاکنون رخ داده، اشاره کرده است. طبق این گزارش، اواخر تابستان امسال اعلام شد بخشی از اطلاعات کاربران تپسی به دست هکرها افتاده است. یک گروه هکری با هویت معلوم به نام اطلاعات تعدادی از خدمات‌گیران شرکت تاکسی اینترنتی تپسی دسترسی پیدا می‌کند و سپس تقاضای ۳۵ هزار دلار از شرکت تپسی می‌کنند تا اطلاعات خدمات‌گیرندگان را برگرداند و منتشر نکنند که این شرکت این کار را انجام نمی‌دهد و از گروه هکری شکایت می‌کند. در نهایت در پی شکایت شرکت تپسی از این گروه هکری، اقدامات قضائی انجام شده و منبع آلودگی برطرف شد. چند ماه پس از آن در سیستم برخی پمپ‌بنزین‌ها اختلال رخ داد. ۲۷ آذرماه ۱۴۰۲ قریب به سه هزاررو ۸۰۰ جایگاه سوخت در سراسر کشور از مجموعه چهارهزارو ۳۹۶ جایگاه از طریق نفوذ سایبری در سامانه IPC دچار اختلال شد و ادامه کارکرد آنها از طریق کارت سوخت امکان‌پذیر نبود. از سوی دیگر، با گذشت مدت زمان کمی بار دیگر اطلاعات کاربران یک شرکت دیگر در اختیار هکرها قرار گرفت. در این زمینه یک گروه هکری ادعا کرد کل داده‌های اسنپ‌فود، شامل اطلاعات بیش از ۲۰ میلیون کاربر و ۸۸۰ میلیون سفارش را به دست آورده است. هک‌شدن اطلاعات برخی سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و غیردولتی در سال‌های گذشته هم به وقوع پیوسته است، اما در جدیدترین نمونه اواخر هفته گذشته، خبرگزاری خانه ملت هک شد و روابط‌عمومی مجلس ساعتی پس از بروز این مشکل، با صدور اطلاعیه‌ای از دسترس خارج‌شدن سایت‌های مجلس را اعلام و البته تأکید کرد که ابعاد این موضوع توسط تیم‌های فنی کارشناسی در حال بررسی بوده و اطلاع‌رسانی‌های لازم انجام می‌شود. در همان روز رئیس کل گمرک هم از حملات شبانه‌روزی به سامانه گمرک خبر داد و در رابطه با قطعی سامانه گمرک، با اشاره به اینکه در چند هفته اخیر، میزان حمله‌های سایبری به این سامانه افزایش چشمگیری

مسئولیت این موضوع را عهده‌دار نشوند. درحالی که این توضیحات قابل پذیرش نیست.

محمودوند انگشت اتهام خود را در این زمینه به سمت پدافند غیرعامل گرفت و گفت: «اگر در موضوعات مختلف با نهاده‌ا و ارگان‌ها تعارفی داشته باشیم، در حفظ امنیت و جان مردم با هیچ‌کسی تعارف نداریم. بنابراین پدافند غیرعامل مسئول پاسخ‌گویی به این موضوعات سایبری و هکری است».

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس یازدهم ادامه داد: «البته همه ما در هر زمینه‌ای حتی موارد غیرتخصصی مسئول هستیم، اما اصل مسئولیت این امر به‌طور صریح با پدافند غیرعامل است؛ چراکه به این نیت و برای مقابله با این حملات سایبری تشکیل شده است».

او ادامه داد: «در اولین فرصت بعد از بازگشایی مجلس حتما مسئولان پدافند غیرعامل را برای پاسخ‌گویی درباره این موارد به مجلس و کمیسیون امنیت ملی دعوت می‌کنیم تا به مردم و نمایندگان آنها پاسخ‌گو باشند».

محمودوند تأکید کرد: «حتما همه دستگاه‌های نظارتی و امنیتی باید دراین‌باره فعالیتشان را چند برابر کنند تا بتوانیم پاسخی پشیمان‌کننده برای دشمن و پاسخی منطقی نسبت به اتفاقات و مشکلاتی که در حال شدت‌گرفتن است برای ملت ایران داشته باشیم».

نماینده مردم خرم‌آباد در مجلس یازدهم در پاسخ به این پرسش که آیا خلأ قانونی در این زمینه وجود دارد که اقدام مناسبی برای جلوگیری از تکرار و مقابله به این حملات سایبری صورت نمی‌گیرد؟ گفت: «هیچ خلأ قانون دراین‌باره وجود ندارد و کسی که این موضوع را به خلأ قانونی ربط دهد، با هیچ شناختی از قوانین جمهوری اسلامی ندارد یا از سر‌غرض‌ورزی این حرف را می‌زند». او تأکید کرد: «وقتی دشمن حمله کرده است، باید پاسخ مناسبی بگیرد نه اینکه با حرفی نادرست و از سر کم‌دانشی عدم مواجهه مناسب با این اقدامات را ناشی از خلأ قانونی بدانند. حرفی که به‌هیچ‌وجه قابل قبول و تأیید نیست».

این نماینده مجلس دلیل تکرار این اتفاقات را خانه‌نشین‌شدن یا بازنشستگی برخی از باتجربه‌های این حوزه دانست و تأکید کرد که برای جلوگیری از تکرار این اتفاقات باید این افراد متعهد و باتجربه امنیتی را مجدد دعوت به کار کرد.

محمودوند ادامه داد: «باید استخوان خردکرده‌های حوزه دفاع از امنیت کشور را با فراخوان دوباره به کار برگردانیم و از آنها بخواهیم دوباره اقتدار امنیتی جمهوری اسلامی را برگردانند».

این عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی دلیل اصلی تکرار حملات سایبری را ضعف تجربه در این حوزه دانست و گفت: «از پیش از این اجازه نمی‌دادیم دشمن تا این حد گستاخ شود و دست به حملات سایبری و هکری در این سطح بزند و بنابراین مهم‌ترین عامل اصلی تکرار این اتفاقات، خانه‌نشین‌کردن افراد باتجربه است. علاوه بر آن می‌توان به تعهد، تخصص و وجدان کاری اشاره کرد».

او افزود: نمی‌شود از یک لیسانس ادبیات توقع تدریس شیمی داشت و این یکی از مصیبت‌هایی است که امروزه با آن درگیر شده‌ایم. یعنی عدم تخصص لازم در برخی حوزه‌ها بسیار آسیب‌زا بوده است.

محمودوند همچنین تأکید کرد: هرکسی باید در جایگاه تخصصی خودش کار گیرد. ضمن اینکه عدم نظارت کافی با اجرای کار امنیتی دو مقوله متفاوت است. مثلا می‌گوییم در این مشکل که پهباد دشمن بلند شده هیچ تدبیری از قبل نداشته‌اید؟ مسئولان پاسخ می‌دهند که این مشکل را حل می‌کنیم و این اجراست. بنابراین وقتی در بحث اجرا ضعف داریم، همان مشکل که اشاره کردیم رخ می‌دهد و همچنان شاهد این مشکلات هستیم.

او همچنین تأکید کرد: «بنابراین نباید افراد متخصص و باتجربه را به بهانه‌هایی خانه‌نشین کنیم؛ چراکه آنها می‌دانند مشکل کجاست، روزه‌ها کجاست، راه نفوذ به دشمن کجاست و از چه طریقی می‌توان به دشمن ضربه وارد کرد. لذا اگر این افراد را خانه‌نشین کنیم و کار را به یک غیرمتخصص بسپاریم، مضافا همین اتفاقاتی خواهیم بود که امروزه گرفتار آن شده‌ایم».

مشکل دارند و باید خود را اصلاح کنند. این هم حرف درستی است و در دنیا وضعیت صندوق‌های بازنشستگی، بحث زمان بازنشستگی را تعیین می‌کنند. اما اشکالی عمده به دولت‌ها وارد است؛ اینکه آنها سوتن‌دیر داشته‌اند. دولت‌ها هر زمان پول کم آورده‌اند، دست در جیب صندوق‌ها کرده‌اند؛ چرا؟، لاریجانی تأکید کرده است: این صندوق‌ها اموال کسانی است که از حقوق آنها گرفته شده و در صندوق گذاشته شده و باید بر آن نظارت دقیق می‌شد تا بهره‌وری تار داشته باشند تا در زمان بازنشسته‌شدن سرمایه‌ای برای بازنشستگان باشد. حالا یکبارہ می‌خواهند با این فشار اصلاحات انجام دهند که حتما به نظر ما صحیح نیست. او گفته است: البته ما این صحبت‌ها را در جلسه‌ای فکتمی و وزارت رفاه هم به این صحبت‌ها واکنش نشان داد. من تعجب می‌کنم. عرض من کاملا مشخص بود؛ بر این قانون هم اشکال ماهوی و هم شکلی وارد است. به‌ویژه اینکه در چنین موقعیتی با این فشار مضاعفی که بر روی کارگران و کارمندان است، یکبارہ تصمیم گرفتند صندوق‌ها را اصلاح کنند. بنابراین من فکر می‌کنم برخی از مشکلات درباره معیشت حتما درست است و مزایای کارگری دچار مشکل است و طبق قاعده باید در شورایی که الان هم وجود دارد، موضوع باید به نحو عادلانه‌ای بررسی شود. لاریجانی گفته است: ظاهرا اصلاح صندوق‌ها حق است و افراد دلسوز هم از اصلاح صحبت می‌کنند؛ اما اگر یکبارہ بخواهند این کار را انجام دهند، مشکلات دیگری به وجود می‌آید که کارفرما‌ها هم نمی‌توانند آن را اداره کنند. او تأکید کرده است: بین حقوق کارگری و بقای تولید باید تعادل وجود داشته باشد. اینکه بگوییم حقوق ۶۰ درصد اضافه شود که البته با این تورم فزاینده ۶۰ درصد هم کم است و خیلی زیاد نیست؛ اما باید توجه کنیم که اگر این کار به تعطیلی کارگاه‌های تولیدی منجر شود، به ضرر کارگران است. یعنی اگر یکبارہ ۶۰ درصد بخواهند اضافه کنند، مانند زمانی که ۵۷ درصد اضافه کردند، با فشاری که به کارگاه‌های تولیدی می‌آید، این کار مشکل‌ساز می‌شود. لاریجانی گفته است: شورا باید هم روی عقلائیتی حقوق کارگران را در حد معقول افزایش دهد و هم بتواند بقای تولید را به‌طوری که کارگر بتواند کار کند، حفظ کند. پس فکر می‌کنم گلایه کارگران درست است.

خبر

رونمایی از سامانه ضدبالستیک «آرمان» و پدافند هوایی ارتفاع پست «آذرخش»

سامانه ضدبالستیک آرمان و سامانه پدافند هوایی ارتفاع پست آذرخش توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران رونمایی شد. امیر سیدمسعود زواره‌ای در حاشیه رونمایی از سامانه‌های پدافند هوایی «آرمان» و «آذرخش» اظهار کرد: سامانه پدافندی آذرخش برای مقابله با اهداف در ارتفاع کم است و برای این هدف از رادار، سرچ اپتیکی و سیکر تصویری بهره می‌برد. وی افزود: این سامانه با کمک پست فرماندهی می‌تواند منطقه‌ای را پوشش دهد و در شبکه یکپارچه پدافندی کشور قرار گیرد. جانشین رئیس ساصد اضافه کرد: سامانه آذرخش در کمترین زمان قابلیت تولید انبوه را دارد و در زمان بسیار کم شاهد به‌کارگیری و عملیاتی کردن آن در سازمان‌های رزم نیروهای مسلح خواهیم بود. سامانه پدافند هوایی آرمان در دو نسخه با رادارهای متفاوت ارائه شده که یک مدل از این سامانه دارای رادار پسیو و مدل دیگر با رادار اکتیو ارائه شده است. همچنین سامانه آذرخش سه سامانه برد و ارتفاع پست است که هزیرمان از رادار و سامانه الکترواپتیکی برای کشف و رهگیری هدف استفاده می‌کند. علاوه بر این، موشک‌های سامانه آذرخش از سیکرهای حرارتی هم بهره می‌برند. این مراسم با حضور امیر آشتیانی، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح صورت گرفت. سامانه صیاد تاکتیکی (آرمان) برای اولین بار در رژه روز ارتش در فروردین سال ۱۴۰۱ مشاهده شد. ساختار کلی آن شامل سه پرتابگر موشک از خانواده صیاد ۳ و ۳ بود که نشان می‌داد با قراردادن رادار و پرتابگرهای موشک روی یک خودرو، در جهت شش‌ده و چابک سازی حداکثری سامانه گام برداشته شده است؛ این ساختاری است که در سامانه‌ای مانند سوم خرداد هم دیده می‌شود. رادار به کار گرفته‌شده در صیاد تاکتیکی از خانواده رادارهای نجم-۸۰۴ به نظر می‌رسد که از نوع آرایه فازی فعال است.

یادداشت

مسئولیت کیفری تبلیغ‌کننده در شرکت‌های مرتکب جرم

علی حدادی، استاد دانشگاه و حقوق‌دان، به‌تازگی یکی از شرکت‌های تجاری که دارای مجوزهای قانونی لازم برای فعالیت نیز بوده است، اقدام به فروش محصولات الکترونیکی ازجمله گوشی موبایل کرده و پس از دریافت وجوهی از مردم بابت فروش گوشی موبایل، پیش از تأمین این کالاها و تحویل به خریداران اقدام به تخلیه محل شرکت کرده و مدیران آن نیز متواری شده‌اند. از این دست شرکت‌ها که اقدام به ارتکاب چنین اعمالی می‌کنند، در سال‌های اخیر به وفور می‌توان مشاهده کرد؛ اما آنچه موجب خیرسازشدن اقدام اخیر شده است، نه کثرت شکات بلکه تبلیغات و آوازه‌گری‌های این شرکت به نسبت سایر شرکت‌های مشابه بوده است؛ به‌طوری که بسیاری از هنرمندان، ورزشکاران و چهره‌های شناخته‌شده این روزها اقدام به معرفی و تبلیغ این شرکت کرده و در برخی موارد به نحو اغراق‌آمیز، فعالیت آن را بی‌عیب‌ونقص معرفی کرده‌اند و در عمل افراد جامعه را که سودای یک خرید ارزان و مناسب را در سر داشتند، به سمت خرید از شرکت سوق می‌دادند. فارغ از تحلیل جرم‌شناختی و چرایی تعدد وقوع چنین پدیده‌هایی، آنچه در افکار عمومی بیش از همه خودنمایی کرد، مسئولیت کیفری چهره‌های شناخته‌شده و به‌اصطلاح سلبریتی در معرفی و تبلیغ این شرکت بود؛ به‌گونه‌ای که بسیاری از مردم دلیل خرید را اعتماد به این شخصیت‌ها عنوان کرده و آن را موجب فریب خود می‌دانند. حال باید دید به لحاظ قانونی آیا می‌توان مسئولیتی را درخصوص تبلیغ‌کنندگان متصور بود یا خیر؟ در بررسی مسئولیت کیفری تبلیغ‌کنندگان در معمولاً در ازای دریافت وجهی اقدام به معرفی کالا یا خدمات می‌کنند، در قوانین به نحو پراکنده‌ای ضمانت اجراهایی خفیف مشاهده می‌شود. برخی از این موارد در مقررات خاص و در قوانینی خاص بیان شده که عمداً واجد ضمانت اجراهای خفیفی برای تبلیغ‌کننده بوده و بعضی دیگر نیز تابع قواعد عام کیفری هستند.

مسئولیت تبلیغ‌کننده مطابق قوانین خاص

مطابق آیین‌نامه اجرایی ماده ۷ قانون حمایت از مصرف‌کنندگان، تبلیغ‌کنندگان باید پیش از هرگونه فعالیت تبلیغی، در ابتدا مجوزهای قانونی ارائه‌دهنده کالا یا خدمات را بررسی و سپس اقدام به معرفی کالا یا خدمات کنند. هرچند برای عدم رعایت این مقررۀ توسط تبلیغ‌کننده، ضمانت اجرای کیفری دقیقی پیش‌بینی نشده و قانون‌گذار صرفاً شرکت‌های تبلیغ‌کننده را به لحاظ تخلف دارای مسئولیت می‌داند، نه افرادی را که به تهیه‌ی و یا اتکا بر فضای مجازی اقدام به تبلیغ محصول یا خدماتی می‌کنند. قانون تجارت الکترونیک مصوب سال ۸۲ نیز در فصل دوم خود اشاره به قواعد مربوط به تبلیغ در فضای سایر می‌کند و اقداماتی نظیر مخفی‌کردن هویت یا محل کسب یا به مخاطره انداختن سلامت افراد در تبلیغ را صراحتاً ممنوع اعلام می‌دارد، اما درخصوص انجام فعالیت تبلیغی برای شرکتی که بعداً مرتکب جرم می‌شود هیچ‌گونه جرم‌انگاری صورت نگرفته و عملاً قواعد وضع‌شده در این قانون ناظر بر کیفیت و چگونگی تبلیغ در فضای سایبر است.

از دیگر قوانینی که با نگاه به تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیرمجاز و آسیب‌رسان به سلامت در رسانه‌های ارتباط جمعی داخلی و بین‌المللی و فضاهای مجازی مصوب سال ۱۳۹۷ است، مطابق ماده ۱ این قانون، تبلیغ خلاف واقع و ارائه اطلاعات نادرست در بستر رسانه‌های داخلی یا خارجی یا فضای مجازی که موجب گمراهی در حوزه سلامت می‌شود، ممنوع بوده و مرتکب به محرومیت از فعالیت شغلی و اجتماعی و حبس یا جزای نقدی درجه شش محکوم خواهد شد. اما با کمی مدافقه در این قانون نمایان می‌شود که جرم‌انگاری‌های صورت‌گرفته در این قانون، ناظر بر حوزه سلامت و فرآورده‌های دارویی، خوراکی و آشامیدنی، آرایشی، گیاهی و نظایر آن است؛ بنابراین نمی‌توان آن را به موضوع بحث درخصوص شرکتی که ارائه‌دهنده کالا بوده و پس از مدتی اقدام به ارتکاب رفتار مجرمانه می‌کند تسری داد.

مسئولیت تبلیغ‌کننده مطابق قواعد عام کیفری

از نگاهی دیگر برخی حقوق‌دانان عقیده دارند که مسئولیت کیفری این دسته از تبلیغ‌کنندگان تابع قواعد عام کیفری بوده و می‌توان آنان را به عنوان معاون در جرم با رفتار تسهیل در وقوع زحمت تحت تعقیب قرار داد؛ غافل از آنکه برای تحقق معاونت در جرم لازم است میان معاون و مرتکب جرم وحدت قصد وجود داشته باشد. به عبارت دیگر باید شخصی که اقدام به معاونت کرده، پیش از وقوع جرم در زمان انجام رفتار خویش از قصد سوء، مورد تأکید است، بنابراین چنانچه در موضوع مورد بحث، تبلیغ‌کنندگان از قصد شرکت و جرم آن در جهت ارتکاب جرمی نظیر کلاهبرداری اطلاع نداشته باشند، بدون تردید هیچ‌گونه مسئولیت کیفری نیز در مورد آنها متصور نخواهد بود. در نهایت به نظر می‌رسد با کنکاش در قوانین موجود نمی‌توان مقررۀ‌ای یافت که دلالت صریح بر مسئولیت کیفری تبلیغ‌کنندگان درخصوص شرکت مرتکب جرم که در روزهای اخیر خراسان شده داشته باشد، مگر آنکه تبلیغ‌کنندگان را آنگاه از نص سوء، مرتکبان جرم دانست و از این طریق قائل به مسئولیت برای آنان باشیم. مضافاً آنکه تبلیغ باید از خاطر برد که دلیل عمده حساسیت جامعه در موضوع اخیر، تبلیغات صورت‌گرفته از ناحیه سلبریتی‌هاست؛ زیرا اگر این تبلیغات توسط رسانه‌های دیگر یا در فضایی متفاوت توسط افراد غیرمعروف صورت می‌گرفت، توجه اذهان عمومی به این بخش به مراتب کمتر بود. بنابراین به لحاظ قانونی در وجود مسئولیت کیفری نمی‌توان میان تبلیغ توسط افراد عادی و معروف قائل به تمکیم شد و صرفاً سلبریتی‌ها را مستحق مجازات در نظر گرفت؛ چراکه در این صورت تمام عوامل تبلیغی دیگر مانند شرکت‌هایی را که اقدام به اجاره بیلبورد در سطح شهر کرده نیز باید سزاوار کیفر در نظر گرفت.